

۱۰ محور رفع انجماد دارایی بانکها اعلام شد

■ لطفاً ۱۰ بند رفع انجماد دارایی‌ها را توضیح دهید؟

این ۱۰ بند شامل مدیریت فعالانه بازار بین بانکی، تجهیز و تخصیص منابع شبکه بین بانکی، تعدیل نسبت سپرده قانونی بانک‌های تجاری به صورت تشویقی، دسته‌بندی بانک‌ها و نظارت بر بانک‌های مشکل دار (بانک‌ها به شدت دچار تنگنای اعتباری متفاوت هستند. بانک‌هایی که دارای مشکل بیشتری هستند، در اولویت قرار می‌گیرند)، انجام عملیات بازار باز در اجرای سیاست‌های پولی، انتظام بخشی بازار پول با ساماندهی مؤسسات غیر مجاز، افزایش سرمایه بانک‌های غیر دولتی، حل و فصل مطالبات غیر جاری بانک‌ها، ادغام، اصلاح، بازسازی و انحلال بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و همچنین ارتقای نظارت مؤثر بر فعالیت بانک‌ها است. در کنار این امر دو بعد دیگر مطالبات غیر جاری و دارایی‌های غیر مالی نیز مدنظر است. اما در بحث مطالبات بانک‌ها از دولت نیز باید اقداماتی انجام می‌شد که در این راستا وزارت امور اقتصادی و دارایی و همچنین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی اقدامات لازم را انجام دادند. به این نحو که دفتر بدهی‌ها در وزارت اقتصاد تشکیل و سپس اوراق اسناد خزانه منتشر شد. اما رویکرد سیاست‌های مالی باید متحول می‌شد، به گونه‌ای که سیاست‌ها در بازار بدهی در حالت موافق سیکلی به مخالف سیکلی تغییر جهت می‌داد. البته این امر به معنای آن است که دولت در زمان رکود باید بتواند از ظرفیت بازار بدهی استفاده کند. ایجاد بازار بدهی این قابلیت را فراهم می‌کند که هم‌زمان با تغییر پارادایم سیاست‌های مالی، کاهش انجماد دارایی‌ها نیز صورت گیرد. ضمن اینکه بازپرداخت بدهی‌های دولت به پیمانکاران و بانک‌ها در قالب اسناد خزانه و سایر اشکال اوراق دولتی می‌تواند به حل مشکلات کمک کند. همچنین وجود این اوراق در سطح اقتصاد باعث می‌شود که بانک مرکزی نتواند تصویب تفاهم آنها در شورای پول و اعتبار سقف نرخ سود تسهیلات هم باید تغییر می‌کرد. بنابراین با توجه به کاهش نرخ تورم بانک‌ها به تفاهم رسیدند که نرخ سود راز ۱۸ به ۱۵ درصد تقلیل دهند و شورای پول و اعتبار نیز در این راستا نرخ سود تسهیلات را برای عقود مبادله‌ای و مشارکتی به ۱۸ درصد کاهش داد. نظام بانکی به دلیل مشکلات نظیر مطالبات غیر جاری، بدهی‌های دولت و دارایی‌های غیر مالی کم‌کاران با مشکل تنگنای اعتباری همراه بود. بر همین اساس در بخش نسبت مطالبات غیر جاری اقدامات مناسبی انجام شد و تا حدودی این مشکل کاهش یافت اما باز هم در این زمینه نیاز به برخورد اصولی وجود داشت. بنابراین بانک مرکزی وارد فرایند جدیدی شد و آن تدوین طرح اصلاح نظام بانکی بود.

آغاز اصلاح نظام بانکی با نامه رئیس جمهور محترم در تیر ماه سال گذشته به معاون اول در خصوص لزوم اصلاح نظام بانکی، بازار سرمایه و ساماندهی بدهی‌های دولت بود و بر این اساس بانک مرکزی پروژه‌های همکاری پژوهش‌گه پولی و بانکی آغاز کرد و تلاش شد به طور جامع و اصولی وضعیت نظام بانکی آسیب‌شناسی و برنامه‌ریزی شود. همچنین بانک مرکزی نیز تیم منسجمی زیر نظر قائم مقام و با هدایت رئیس کل تشکیل و اقدامات لازم را انجام داد. البته اصلاح نظام بانکی یکی از طرح‌های زیرمجموعه پروژه برنامه ملی سیاست‌های پولی و ارزی و از برنامه‌های اقتصاد مقاومتی است. بنابراین از اولویت‌های سال ۹۵ به شمار می‌رود. این مسیر هدف این بود که انجام اصلاحات به گونه‌ای باشد که این امر تهدیدی برای تورم تک‌رقمی نباشد، در عین حال نرخ‌های سود واقعی کم‌کاران کاهش یابد و همچنان در مسیر افت نرخ تورم هدایت و با عوامل به وجود آورنده تنگنای اعتباری حتی امکان برخورد شود. البته ثبات اقتصاد کلان هم در این مسیر باید مدنظر قرار می‌گرفت. بنابراین در بحث انجماد دارایی‌ها و تنگنای اعتباری بانک مرکزی برنامه عملیاتی را در قالب ۱۰ محور تدوین کرد.

بخش منجمد تراز نامه و احیای توان بانکی برای تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی می‌شد که نتیجه این امر کمک به بانک‌ها برای ایجاد تولید و اشتغال می‌کرد. علاوه بر این چسبندگی نرخ سود منجر به اتخاذ تصمیمات مصرفی و سرمایه‌گذاری در کشور به طور غیر بهینه شد، زیرا خانوار تصمیمات مصرفی و سرمایه‌گذاری در حوزه کالاها و با دوام را به تعویق می‌انداخت. سرمایه‌گذاران کشور نیز به دلیل نرخ بالای تجهیز منابع سرمایه‌گذاری‌های خود را کاهش می‌دادند. در این شرایط این سؤال مطرح می‌شود که آیا وضعیت نظام بانکی و مکانیزم‌های بازار قادر به اصلاح رویه و مشکل به وجود آمده هستند یا خیر. بر اساس بررسی‌های بانک مرکزی نظام بانکی قادر به رفع این مشکل نیست و با مقوله شکست بازار مواجه است. به این معنا که بانک‌ها در برخورد با مشکل تنگنای اعتباری و رقابت برای جذب سپرده‌های بیشتر و حفظ منابع و مصارف اقدام به جنگ قیمتی کرده و نرخ سود سپرده‌ها را به نحو غیر متناسب با اقتضات کلان افزایش دادند و این امر هزینه بانک‌ها را بالا می‌برد.

بنابراین در مرحله بعد به طور طبیعی نرخ سود تسهیلات بالا رفت، زیرا هزینه تأمین منابع مالی افزایش یافته بود. البته با کاهش نرخ تورم شاهد بودیم که اغلب تسهیلات گیرندگان توان بازپرداخت نرخ‌های سود را نداشتند و تنها فعالیت‌های پرریسک و مخاطره‌آمیز می‌توانستند این نرخ‌های سود را پرداخت کنند. در همین حال نیز برخی این تسهیلات را با هدف عدم بازپرداخت دریافت می‌کردند. این عوامل سبب می‌شد که سید تسهیلات گیرندگان به شدت غیر بهینه شود و اعطای تسهیلات گران قیمت نیز در مراحل بعدی نسبت مطالبات غیر جاری را افزایش دهد. بنابراین بانک‌ها در چرخه باطل و معیوبی وارد شدند. به این معنا که مشکل تنگنای اعتباری در عمل باعث تشدید خود و در نتیجه منجر به چسبندگی نرخ سود می‌شد. البته این امر نیز علاوه بر افزایش نرخ سود تسهیلات، تشدید مطالبات غیر جاری و تنگنای اعتباری را در پی داشت. در این میان بانک مرکزی نیاز ورود به بازار بین بانکی را به شدت احساس می‌کرد. بنابراین در این زمینه لازم بود اقداماتی انجام شود. البته از ابتدای دوره مدیریت بانک مرکزی در دولت یازدهم نسبت و تلاش شد به طور جامع و اصولی وضعیت نظام بانکی آسیب‌شناسی و برنامه‌ریزی شود.

همچنین بانک مرکزی نیز تیم منسجمی زیر نظر قائم مقام و با هدایت رئیس کل تشکیل و اقدامات لازم را انجام داد. البته اصلاح نظام بانکی یکی از طرح‌های زیرمجموعه پروژه برنامه ملی سیاست‌های پولی و ارزی و از برنامه‌های اقتصاد مقاومتی است. بنابراین از اولویت‌های سال ۹۵ به شمار می‌رود. این مسیر هدف این بود که انجام اصلاحات به گونه‌ای باشد که این امر تهدیدی برای تورم تک‌رقمی نباشد، در عین حال نرخ‌های سود واقعی کم‌کاران کاهش یابد و همچنان در مسیر افت نرخ تورم هدایت و با عوامل به وجود آورنده تنگنای اعتباری حتی امکان برخورد شود. البته ثبات اقتصاد کلان هم در این مسیر باید مدنظر قرار می‌گرفت. بنابراین در بحث انجماد دارایی‌ها و تنگنای اعتباری بانک مرکزی برنامه عملیاتی را در قالب ۱۰ محور تدوین کرد.

رقابت و همچنین توان تولید داخلی نیز بر توان نگاه‌ها اثر گذاشت، ضمن اینکه شوک‌ها و تکان‌های شدید ارزی باعث شد تا برخی از نگاه‌ها دچار عدم تعادل شوند. همچنین سرکوب‌های انجام شده در فضای مالی برخی از فعالان را به پس‌انداز تسهیلات تشویق کرد، به طوری که این امر تصمیمی اقتصادی تلقی می‌شد و برخی از تسهیلات گیرندگان به این نتیجه رسیده بودند که در صورت بازپرداخت، امکان دریافت مجدد برایشان وجود ندارد. بنابراین حتی حاضر بودند که نرخ‌های جریمه تأخیر را بپردازند، زیرا نرخ‌های سود تسهیلات برایشان کم‌کاران جذاب بود.

مجموعه این تحولات انعکاس مهمی را در نظام بانکی ایجاد کرد: اول اینکه بانک‌ها به دلیل فعالیت واسطه‌گری مالی به سمت دارایی‌های غیر مالی و ثابت حرکت کردند. دوم اینکه در این دوره مطالبات بانک‌ها از دولت رو به فزونی گذاشت. بنابراین مطالبات غیر جاری، بدهی انباشته دولت به بانک‌ها و انباشت دارایی‌های غیر مالی به طور تدریجی بخشی از تراز نامه بانک‌ها را دچار انجماد کرد، اما این مسئله خود را در فضای تورمی وقت نشان نمی‌داد. این روند ادامه داشت تا اینکه با روی کار آمدن دولت یازدهم و جهت‌گیری ضد تورمی معادلات تغییر کرد.

دولت یازدهم با توفیق در ایجاد ثبات در بازار ارز و ایجاد انضباط توانست نرخ تورم را در محدوده مورد هدف و کمتر از ۳۵ درصد در سال ۹۲ قرار دهد. همچنین دولت توانست در سال‌های ۹۳ و ۹۴ نیز نرخ تورم را به ترتیب به ۱۵۶ و ۱۱۹ درصد کاهش دهد. البته ادامه این روند باعث شد نرخ تورم در خرداد ۹۵ به ۹۷ درصد یعنی تورم تک‌رقمی کاهش یابد. با کاهش ۱۹۱ درصدی نرخ تورم در سال ۹۳ نرخ‌های سود که در اوایل سال منفی بودند، به شدت مثبت شدند، اما در عمل شاهد بودیم بانک‌ها که تنگنای اعتباری‌شان ناشی از مطالبات غیر جاری، بدهی‌های دولت و تشدید رکود در بخش مسکن بود، با انجماد مالی همراه شدند و در عمل شروع به رقابت و جنگ قیمتی در جذب سپرده‌ها کردند که این امر با متغیرهای کلان نرخ تورم همراهی و همخوانی نداشت.

هر چند بانک مرکزی از گذشته مطالعاتی را در زمینه وضعیت بانک‌ها آغاز کرده بود و به مسائل تراز نامه‌ای بانک‌ها اشراف داشت، اما ورود به این فاز ضرورت حل مشکلات تنگنای اعتباری را افزایش داد. هم‌زمان با این اتفاق که در فصل آخر سال ۹۳ انجام شد، اقتصاد ایران شاهد کاهش نرخ نفت بود و این امر منجر به کاهش نرخ رشد اقتصادی در فصل آخر ۹۳ به ۶ درصد رسید، در حالی که این رقم در فصول قبلی حدود ۳۷ تا ۳۸ درصد بود و استمرار این امر در سال ۹۴ افق رشد اقتصادی را تهدید می‌کرد.

با توجه به بانک‌محور بودن اقتصاد کشور شرایط ویژه‌ای برای بانک‌ها ایجاد شد، زیرا با کاهش نرخ تورم نرخ‌های سود با چسبندگی مواجه و بانک‌ها نیز درگیر جنگ قیمتی شدند، ضمن اینکه نیازهای اقتصاد جهت حمایت از تحرک رشد اقتصادی با کاهش نرخ نفت بالا رفته بود. در آن شرایط رفع مشکل تنگنای اعتباری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شد، زیرا حل این مشکل باعث به گردش در آمدن

معاون اقتصادی بانک مرکزی می‌گوید: آغاز اصلاح نظام بانکی با نامه رئیس جمهور محترم در تیر ماه سال گذشته به معاون اول در خصوص لزوم اصلاح نظام بانکی، بازار سرمایه و ساماندهی بدهی‌های دولت بود و بر این اساس بانک مرکزی پروژه‌های همکاری پژوهش‌گه پولی و بانکی آغاز کرد و تلاش شد به طور جامع و اصولی وضعیت نظام بانکی آسیب‌شناسی و برنامه‌ریزی شود. به گزارش اخبار بانک، پیمان قربانی درباره چرایی در دستور کار قرار گرفتن اصلاح نظام بانکی این مطلب را بیان کرد.

آغاز اصلاح نظام بانکی با نامه رئیس جمهور در تیر ماه سال گذشته به معاون اول درباره لزوم اصلاح نظام بانکی، بازار سرمایه و ساماندهی بدهی‌های دولت بود و بر این اساس بانک مرکزی پروژه‌های همکاری پژوهش‌گه پولی و بانکی آغاز و تلاش کرد تا به طور جامع و اصولی وضعیت نظام بانکی آسیب‌شناسی و برنامه‌ریزی شود. آنچه در زیر می‌خوانید، متن کامل گفتگوی معاون اقتصادی بانک مرکزی با مجله تازه‌های اقتصاد است:

■ چرا اصلاح نظام بانکی در دستور کار قرار گرفت؟

اقتصاد ایران به میزانی بانک‌محور است که ۹۰ درصد تأمین مالی بر دوش این بخش قرار دارد. البته ناگفته نماند که حدود ۷ تا ۸ درصد تأمین مالی نیز بر عهده بازار سرمایه و یک تا دو درصد نیز از طریق سرمایه‌گذاری خارجی انجام می‌شود. بنابراین اگر نظام بانکی که مسئولیت اصلی تأمین مالی را به عهده دارد، با مشکلی مواجه شود، نظام تأمین مالی تحت تأثیر قرار می‌گیرد.

در دهه ۸۰ تحولات قابل توجهی در اقتصاد کشور و به ویژه نظام بانکی صورت گرفت، به نحوی که در اوایل این دهه شاهد یکسان‌سازی نرخ ارز بودیم. علاوه بر این نظام بانکی از نظم و انضباط بهتری برخوردار شد و بانک‌های غیر دولتی به اقتصاد وارد شدند، بر همین اساس نظام بانکی آماده رقابت شد.

در عین حال نرخ تورم نیز در مسیر کاهش قرار گرفت و نرخ‌های سود متناسب با نرخ تورم شد. در مجموع می‌توان گفت نظام بانکی به طور نسبی دارای شرایط مطلوبی بود، به نحوی که حتی میزان بدهی به بانک مرکزی کم شد. در همین حال ارتباطات بین المللی بانک‌ها به طور نسبی وجود داشت، البته ناگفته نماند که نظام بانکی در آن زمان همچنان با مشکلات و مسائلی مواجه بود.

این روند ادامه داشت تا اینکه در نیمه دوم ۱۳۸۰ تصویر متفاوتی از نظام بانکی ایجاد و در این دوره اقتصاد وارد فاز سرکوب مالی شد. بنابراین بحث سرکوب نرخ‌های سود و ثابت نگه داشتن نرخ ارز در دستور کار قرار گرفت، این در حالی بود که دولت به اتکای درآمدهای بالای نفتی اقدام به تزیق نقدینگی زیاد در اقتصاد کرد. ضمن اینکه میزان واردات افزایش یافت و همین امر سبب شد تا صنایع داخلی با مشکلاتی در زمینه تولید مواجه شوند.

البته با تشدید تحریم‌های بین المللی ارتباطات بانکی با دنیای بیرون محدود شد، هم‌زمان و در همین دوران نیز اقتصاد دنیا با بحران مالی ۲۰۰۸ میلادی با سر منشأ ایالات متحده آمریکا مواجه شد که این امر سلسله تحولات عمیق و تحول در روابط، ضوابط و مقررات در سایر کشورها را به همراه داشت.

این تحولات در کنار رفتار غیر منضبط دولت در سیاست‌های پولی و مالی زمینه‌ساز تورم شدید در اقتصاد کشور شد، ضمن اینکه استمرار کنترل نرخ ارز و بی‌توجهی به تعدیل آن متناسب با متغیرهای بنیادی جهش ارزی را در پی داشت. البته این عوامل همراه با تشدید تحریم‌ها نااطمینانی‌های قابل توجهی را در اقتصاد ایجاد و به رکود عمیق دامن زد. اگر تحولات این دوره را بررسی کنیم، متوجه می‌شویم که در این دوره بانک‌ها به دلیل سرکوب‌ها و سلطه مالی دولت و طرح‌های تحمیلی از اصول تخصیص منابع فاصله گرفتند و همین امر منجر به افزایش مطالبات غیر جاری شد. البته هم‌زمان با این امر، افت

چقارذی خبرداد:

از ابتدای سال تاکنون صورت گرفت

پرداخت یک هزار میلیارد ریال تسهیلات قرض الحسنه ازدواج توسط بانک سپه پایگاه اطلاع رسانی بانک سپه، مدیر عامل بانک سپه گفت بانک سپه از ابتدای سال جاری تاکنون یک هزار میلیارد ریال تسهیلات قرض الحسنه ازدواج به متقاضیان پرداخت کرده است. به گزارش پایگاه اطلاع رسانی بانک سپه، محمد کاظم چقارذی ضمن تشریح آمار متقاضیان تسهیلات ازدواج به تفکیک استان و مراحل اعطای تسهیلات توسط بانک سپه از ابتدای فروردین ماه تا ابتدای شهریور ماه سال جاری گفت: ثبت نام کنندگان واقعی تسهیلات ازدواج در مجموع ۷۱ هزار و ۲۹۲ نفر بودند که با لحاظ مواردی همچون عدم مراجعه افراد در زمان مقرر، عدم تأیید اطلاعات توسط ثبت احوال و... تاکنون به ۱۴ هزار و ۹۲۹ نفر تسهیلات ازدواج توسط بانک سپه پرداخته شده است. وی با بیان اینکه استان تهران با پرداخت تسهیلات ازدواج به ۶ هزار و ۲۱۸ نفر، بیشترین پرداخت را در تفکیک استانی داشته است گفت: در نگاهی مبتنی بر تفکیک استانی به استان‌های با بیشترین تعداد دریافت کننده وام، پس از تهران، استان‌های کرمانشاه، خراسان رضوی و سیستان و بلوچستان قرار دارند.

بانک سامان به سرمایه‌گذاران خارجی خدمات ارزی می‌دهد

بانک سامان در راستای سهولت ورود و فعالیت سرمایه‌گذاران خارجی در کشور، مان خدمات ویژه برای دریافت و ارسال حواله‌های ارزی ارائه می‌کند. به گزارش اداره روابط عمومی بانک سامان، مدیریت بین الملل اعلام کرد: در ادامه روند توسعه خدمات ارزی بانک، تمام افراد مقیم خارج از کشور که متقاضی سرمایه‌گذاری در ایران هستند، پس از دریافت مجوز از سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران می‌توانند نسبت به ارسال حواله نقدی اقدام کنند. بر اساس این گزارش، نقل و انتقال ارزی مطابق با قوانین کشور، مان از طریق هر یک از بانک‌های خارجی طرف قرارداد با بانک سامان و به انواع ارز‌های معتبر صورت می‌گیرد. این گزارش می‌افزاید: ارز واریزی سرمایه‌گذاران خارجی به صورت سپرده کوتاه‌مدت در بانک سامان نگهداری و مشمول سود قانونی خواهد شد. این گزارش حاکی است، بانک سامان هم‌اکنون با ۳۳۰ بانک در ۷۰ کشور جهان از جمله بلژیک، هندوستان، ژاپن، آلمان، ایتالیا، سوئیس، ترکیه، اسپانیا، فرانسه، جمهوری چک و چین روابط کارگزار دارد که با بهره‌گیری از این شبکه گسترده امکان ارسال حوالجات نقدی، صدور ضمانت‌های ارزی، گشایش اعتبار اسنادی و انجام پروات اسنادی فراهم است.

مجمع عمومی موسسین بیمه حکمت صبا بر گزار شد

به گزارش روابط عمومی بانک حکمت ایرانیان، صبح روز یکشنبه ۲۵ مهرماه سالجاری، مجمع عمومی موسسین بیمه حکمت صبا با حضور اکثریت سهامداران، نمایندگان سازمان بورس و اوراق بهادار، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مدیر عامل و اعضای هیات مدیره بانک حکمت ایرانیان بر گزار و اعضای اصلی و علی‌البدل هیات مدیره بیمه حکمت صبا، به رای سهامداران انتخاب گردیدند. در ابتدای مجمع پس از انتخاب اعضای هیات رئیسه مجمع، طبق دستور جلسه پس از استماع گزارش موسسین بیمه حکمت صبا، هزینه‌های تأسیس شرکت، احراز پذیره نویسی سهام شرکت و اساسنامه شرکت مصوب شد و در ادامه نیز در روزنامه کثیرالانتشار جهت درج آگهی‌های شرکت در سال ۱۳۹۵، اعضای اصلی و علی‌البدل هیات مدیره و حسابرس مستقل و بازرسان قانونی اصلی و علی‌البدل به رای سهامداران انتخاب گردید.